

רע"פ 5502/19 - יורי מורבייב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 5502/19

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: יורי מורבייב

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-עפ"ג 23295-12-17 מיום 9.7.2019 שניתן על-ידי כב' השופטים י' שפסר, ש' בורנשטיין ו-ד' עטר

בשם המבקש: עו"ד ירון בן אור

החלטה

1. בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטים י' שפסר, ש' בורנשטיין ו-ד' עטר) בעפ"ג 23295-12-17 מיום 9.7.2019 בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על הכרעת דינו וגזר דינו של בית משפט השלום ברמלה (השופט ה' אבו שחאדה) בת"פ 45449-05-12 מיום 7.6.2017 ומיום 2.11.2017, בהתאמה.

2. על פי הנטען בכתב האישום, המבקש שימש כ"מנהל פעיל" בחברה בבעלותו (להלן: החברה), ובמסגרת זו שלט בעסקי החברה ובפעילותה הכספית תוך שפיקח על התנהלותה החשבונאית וחתם על דיווחיה השנתיים לרשויות המס.

ביום 8.1.2008 הסמיך המבקש את אחד מעובדי החברה כמורשה חתימה בשמה כך שיוכל בין היתר להוציא חשבוניות וקבלות בשם החברה ולחתום עליהן. עוד סוכם כי חתימתו של עובד זה תהא תקפה רטרואקטיבית כבר מיום 1.12.2007.

בהתאם לסמכות זו, בין השנים 2007-2009 ניכה אותו עובד תשומות מס עבור החברה באמצעות למעלה מ-100 חשבוניות כוזבות אשר הוצאו בשם מספר עוסקים שלא כדין ומבלי שבוצעה עסקה בפועל. ערכן הכולל של החשבוניות עומד על קרוב ל-10 מיליון ש"ח, וסך המס הגלום בהן עומד על כ-1.3 מיליון ש"ח.

בגין מעשים אלו יוחסו למבקש שורת עבירות מס בנסיבות מחמירות לפי חוק מסערכמוסף, התשל"ו-1975 (להלן: החוק) ושורת עבירות מס לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה).

3. בית משפט השלום הרשיע את המבקש בביצוע העבירות לגבי 26 מהחשבוניות האמורות מכוח אחריות השילוחית לעבירות בהן הורשעה החברה. זאת, בהתאם לסעיפים 119 לחוק ו-224א לפקודה הקובעים כי "מנהל פעיל" בחברה יישא באחריות פלילית בגין עבירות שביצעה החברה לפי החוק והפקודה; ולאחר שהחברה הורשעה בעבירות אלו בגין מעשיו של העובד האחר אשר נקבע כי שימש בה כאורגן.

בהקשר זה אף הודגש כי המבקש העניק לעובד החברה שביצע את העבירות "יד חופשית" במסגרת פעילותו בחברה, לא פיקח על פעילותו-ולמעשה "עצם את עיניו" ממכלול מעשיו של אותו עובד, כלשון בית משפט השלום.

עם זאת, נקבע כי אין להחיל על העבירות בהן הורשע המבקש את הנסיבות המחמירות שיוחסו לו וזאת מאחר שכתב האישום כלל הפניה כללית בלבד לסעיף 117(ב2) לחוק מבלי לציין איזו נסיבה מחמירה מבין החלופות שבסעיף זה חלה בעניינו.

עוד זוכה המבקש מביצוע העבירות אשר יוחסו לו לגבי יתר החשבוניות שהוצאו על פי הנטען ללא תמורה, וזאת מאחר שלא הוכח כי אכן מדובר היה בחשבוניות כוזבות.

4. בגזר דינו, עמד בית משפט השלום על חומרת מעשיו של המבקש ועל מדיניות הענישה הנוהגת וקבע כי מתחם העונש ההולם את מעשיו נע בין 10 ל-24 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

משבחן את נסיבות ביצוע העבירה ואת נסיבותיו האישיות המבקש, ובכלל זה את היעדרו של עבר פלילי לחובתו ואת השלכות העונש על משפחתו, גזר עליו עונשים של 14 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה מסוג "פשע" לפי החוק והפקודה למשך 3 שנים; 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור עבירה מסוג "עוון" לפי החוק והפקודה למשך 3 שנים; והושת עליו תשלום קנס בסך 50,000 ש"ח.

5. ערעורו של המבקש על הרשעתו ועל חומרת עונשו, כמו גם עיקרי הערעור שהגישה המשיבה, נדחו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי מיום 9.7.2019.

נקבע כי עיקר קביעותיו של בית משפט השלום "מעוגנות ומבוססות היטב על חומר הראיות שהונח בפניו, המסקנות שהסיק מהן התקבלו לאחר בחינה דקדקנית וזהירה של הראיות, ואין מקום להתערב בהן".

מנגד, בית המשפט המחוזי קבע כי לא היה מקום לזכות את המבקש מהנסיבות המחמירות שיוחסו לו, ובפרט מזו הקבועה בסעיף 117(ב2)(2) לחוק אשר חלה לגבי אדם שהואשם ב"למעלה מ-6 אישומים" בגין עבירות לפי הוראות החוק.

בהקשר זה צוין כי די בהרשעתו של המבקש בעריכת 26 חשבוניות כוזבות כדי לקיים נסיבה מחמירה זו; וכי אף בהיעדר פירוט הנסיבות המחמירות החלות בעניינו המבקש בכתב האישום עצמו, בית המשפט רשאי להרשיעו בביצוע העבירות בנסיבות מחמירות לפי הסעיף, וזאת בין היתר לאור סמכותו

"להרשיענאשםבעבירהשאשמתובנהנתגלתהמןהעובדותשהוכחולפניו" (סעיף 184 לחוקסדרהדיןהפלילי, התשמ"ב-1982).

לבסוף, נדחו ערעור המשיבה וערעור המבקש אשר הופנו כלפי גזר הדין תוך שצוין כי אף שהעונש שנגזר על המבקש "אינו משקף ענישה מחמירה כלל וכלל", אין להחמיר בעונשו במסגרת הערעור שהרי "ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין".

6. על פסק דין זה הוגשה הבקשה שלפניי למתן רשות ערעור המופנית כלפי הרשעת המבקש.

בבקשתו, טוען המבקש שורה ארוכה של טענות אשר במרכזן שאלת היסוד הנפשי הדרוש לצורך הרשעה בביצוע עבירות לפי סעיפים 119 לחוק ו-224א לפקודה, המטילים אחריות על "מנהל פעיל" בחברה בגין עבירות מס שבוצעו לפי החוק והפקודה על ידי החברה; וכן כלפי האופן שבו הסדר זה יושם על ידי הערכאות הקודמות.

לטענת המבקש, אין לייחס לו אחריות פלילית בגין מעשיו של עובד אחר בחברה אשר נעשו ללא ידיעתו.

7. דין הבקשה להידחות.

כידוע, בקשה למתן רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים המעוררים סוגיה עקרונית, אוכאשרנסיבותהמקרהמעוררתשיקוליצדקייחודיים.

עניינו של המבקש אינו נמנה עם מקרים אלו.

8. ההסדרים הקבועים בסעיפים 119 לחוק ו-224א לפקודה נדונו לא אחת על ידי בית משפט זה. על כן אין בטענותיו של המבקש שהעוסקות ביישום הדין על עניינו משום סוגיה עקרונית המצדיקה מתן רשות ערעור.

כך למשל, בעניין מקלדה(ע"פ 4946/07מקלדהנ' מדינת ישראל (19.2.2009)) צוין כי עבירה לפי סעיף 119 לחוק היא עבירת "אחריות קפידה" אשר ככלל לא נדרשת לגביה הוכחת יסוד נפשי לשם הרשעה.

עוד נקבע שם כי בהתאם להוראות סעיף 22 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, המחשבה הפלילית הנדרשת על מנת לגזור עונש מאסר בגין עבירה זו היא "מודעות לטיב המעשה ולקיום הנסיבות הכלולים בעבירת הבסיס [...] כמו-גם למעמדו של מבצעה בחברה המוליד את אחריותו השלוחית לפי הסעיף" (שם, בפסקאות 21-24; לעניין סעיף 224א לפקודה ראו רע"פ 26/97 לקסנ' מדינת ישראל, פ"ד נב(2) 673, 700-698 (1998) וכן רע"פ 2929/04 מדינת ישראל נ' אוחנה, בפסקאות 6-7 (25.6.2007)).

9. זאת ועוד, אחריותם של נושאי משרה לפי סעיפים 119 לחוק ו-224א לפקודה בגין עבירות אשר בוצעו בחברות הנתונות לשליטתם נועדה לתמרץ אותם לנקוט באמצעי פיקוח על מנת למנוע את ביצוע העבירות על ידי עובדיהם (עניין מקלדה, בפסקה 19).

טענתו של המבקש כי יש לפטור אותו מאחריות בגין מעשיו של העובד האחר – אף שהוא עצמו העניק לו את סמכויותיו הרחבות ונהג לפקח אחר דיווחיה של החברה לרשויות המס – חותרת תחת תכליות סעיפים אלו ואין לקבלן.

אדרבה, עניינו של המבקש ממחיש היטב את החובה המוטלת על נושאי משרה בחברות להבטיח כי דיווחי החברות לרשויות המס נעשים כדין; וכי עצימת עיניים למול מעשיהם של עובדי החברה, אשר נועדו להטיב עמה תוך גזילת כספים מהקופה הציבורית, לא תאפשר להם לחמוק מאחריות פלילית.

10. אשר על כן, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ד באב התשע"ט (25.8.2019).

ש ו פ ט
